

2. Dels consellers generals

2.1.L'estatut dels consellers generals

L'article 25 de la Constitució andorrana estableix que tots els andorrans tenen el dret d'accedir en condicions d'igualtat a les funcions i als càrrecs públics.

Aquest article reconeix un dret fonamental que compren tant l'accés al càrrec i a les funcions públiques, com al seu exercici (*ius in officium*). És el dret de tots els andorrans a accedir als càrrecs públics i, una vegada en el càrrec, a exercir-lo sense pertorbacions il·legítimes.

El càrrec de conseller general té prerrogatives associades. Són drets i facultats que pertanyen al nucli de la seva funció representativa parlamentària, és a dir, drets que gaudeixen els consellers generals per poder exercir les seves funcions reconegudes constitucionalment en l'article 50 de la Constitució: la potestat legislativa, l'aprovació dels pressupostos de l'Estat, i l'impuls i el control de l'acció política del Govern.

L'article 56.3 de la Constitució, estableix que el Reglament del Consell General preveurà els drets i els deures dels consellers generals i dels grups parlamentaris. El Reglament, en vigor des de l'1 de gener de 1994, recull en el capítol segon "Dels Consellers Generals" del títol primer, el conjunt de drets, deures i privilegis que configuren la condició d'electe, això és l'estatut del conseller general. Aquests drets emanen del Reglament, que malgrat el seu nom "*Reglament*" té un valor suprareglamentari en ser fruit de la potestat d'autoorganització del Consell General, i en recollir drets vinculats directament i protegits per la Constitució. Essent drets tutelats en primer terme pels tribunals ordinaris per mitjà d'un procediment urgent i preferent i, en segon terme, a través del recurs d'empara del Tribunal Constitucional.

Tots els drets i privilegis que configuren la condició d'electe, són drets protegibles jurisdiccionalment, en tant que són drets i privilegis que asseguren l'exercici del càrrec de conseller general sense impediments, limitacions, intromissions o restriccions il·legítimes.

Un dels aspectes més rellevants d'aquest apartat és la immunitat parlamentària. Aquesta és una de les prerrogatives pròpies de la funció parlamentària. La immunitat es pot entendre en un doble sentit. Primer, en el sentit que és inherent a la condició parlamentària mitjançant la

qual s'aconsegueix una indemnitat respecte a les accions judicials i segon, en el sentit concret de l'obligació d'informar al Consell General de la detenció d'un conseller general i seguir un procediment judicial propi.

També convé destacar la irresponsabilitat per les opinions manifestades i els actes realitzats en el desenvolupament del seu càrrec.

2.2.El jurament o promesa i l'adquisició de la condició plena de conseller general

D'acord amb l'article 3 del Reglament, la condició de conseller general s'adquireix per elecció popular, però la plenitud dels drets i els deures s'adquireix després d'haver presentat la credencial a la Secretaria General i haver prestat jurament o promesa d'acatament a la Constitució en la primera sessió a la qual assisteixi.

Si bé tots els ciutadans i poders públics estan sotmesos a la Constitució en tant que norma suprema de l'ordenament jurídic, els poders públics, a més, tenen el deure d'acatar la Constitució de manera expressa. Aquest deure és requisit previ per adquirir plenament la condició de conseller general en ser aquest un deure inherent al càrrec de conseller general. Si no es compleix aquest requisit, el conseller general no es veurà privat de la seva condició de conseller però sí de l'exercici de les funcions pròpies a aquest càrrec, i per tant, dels drets i prerrogatives que li són pròpies.

2.3.Els drets i els deures dels consellers generals

2.3.1. Drets

Els consellers generals tenen la mateixa naturalesa representativa, són iguals en drets i deures i no estan sotmesos a mandat imperatiu de cap classe.

Els drets dels consellers generals s'integren en tres grans àrees, en l'àmbit del control al Govern a través, bàsicament, de l'accés a la documentació, així com de la formulació de preguntes, en l'àmbit d'impuls al Govern amb la participació dels debats i la formulació de mocions, i en l'àmbit de la participació en els processos legislatius.

Es poden destacar entre d'altres:

- Dret a poder agrupar-se en grups parlamentaris. (art. 56.4 CA)

- Dret a esmenar projectes i proposicions de llei. (art. 62 CA)
- Dret a presentar, agrupadament, una moció de censura contra el cap de Govern. (art. 69 CA)
- Dret a interposar, agrupadament, recurs d'inconstitucionalitat contra les lleis, els decrets legislatius i el Reglament del Consell General. (art. 99 CA)
- Dret a requerir, agrupadament, dictamen previ d'inconstitucionalitat sobre els tractats internacionals abans de la seva ratificació. (art. 101 CA)
- Dret a iniciar, agrupadament, la reforma de la Constitució. (art. 105 CA)
- Dret a assistir a totes les sessions del Ple i de comissions. Dret a emetre el vot i a usar la paraula al Ple i a les comissions de les quals formin part. Dret i deure de pertànyer a una comissió. (art. 4 RCG)
- Dret a accedir a la documentació i a la informació en poder de l'Administració pública. (art. 5 RCG)
- Dret a percebre una assignació econòmica. (art. 9 RCG)
- El dret a què el Consell General posi a disposició els mitjans i els recursos econòmics necessaris per a la realització de les seves funcions (art. 24.2 RCG i suplència del 14.6.95)
- Dret a no ser interromputs mentre realitzin les seves intervencions orals. (art. 60 RCG)
- Dret a contestar al·lusions a la seva persona o conducta en la sessió en què s'han fet. (art. 61 RCG)
- Dret a intervenir en els debats a la totalitat. (art 64 RCG)
- Dret a rectificar en un debat, durant màxim 5 minuts, si ha estat contradit per un o més oradors. (art. 65 RCG)
- Dret a explicar breument el seu vot si ha votat de manera diferent al seu grup parlamentari o si és no adscrit i no ha intervingut en el debat. (art. 78 RCG)
- Dret a formular objeccions a les candidatures per a l'elecció de persones. (art. 84 RCG)
- Dret a presentar esmenes a l'articulat, i amb la signatura de dos consellers més, esmenes a la totalitat, mitjançant un escrit a la Sindicatura i ser convocat a la comissió en la qual s'examinin per poder participar en el seu debat, així com presentar reserves d'esmena i vots particulars, dins de les 48 hores següents a la finalització dels treballs de la comissió. (art. 92, 93, 98, 100 RCG)
- Dret a participar als debats de l'elecció de cap de Govern i de les qüestions de confiança. (art. 122 i 128 RCG)
- Dret a adreçar preguntes al Govern de temes de política general o sobre un fet concret per saber si en té coneixement d'aquest i quina posició té al respecte. (art. 129 RCG)

- Dret a rèplica i a formular repreguntes al Govern. (art. 130 RCG)
- Dret a obtenir la declaració d'urgència d'una pregunta de resposta oral en cada període de sessions. (art. 131 RCG)
- El dret a participar en els debats sobre l'orientació política del Govern, sobre l'acció política i de govern i sobre programes, plans o comunicats del Govern. (art. 133.2 RCG i suplència del 14.6.95)
- El dret a presentar propostes de resolució. (art. 133.3 RCG i suplència del 14.6.95)
- Dret a formular preguntes o fer observacions en les sessions informatives del cap de Govern o dels ministres davant el Consell General o de les comissions si en són membres. (art. 136 RCG)
- Dret a formular objeccions als decrets legislatius aprovats pel Govern. (art. 137 RCG)

2.3.2. Deures dels consellers generals

Els consellers generals també tenen deures inherents al seu càrrec. Un deure destaca sobre aquests i és l'obligació de continuïtat de l'Estat i de les Institucions. Els consellers generals representen el poble andorrà i com a tal, tenen el deure de prendre les decisions necessàries per l'avenç de l'Estat, participant directa i activament en la política del país.

Entre els deures dels consellers generals se'n poden destacar:

- Deure d'assistir a totes les sessions del Ple i les comissions a les quals formin part. (art. 6 RCG)
- Deure d'observar cortesia i guardar secret sobre actes i resolucions que tinguin aquest caràcter. (art. 7 RCG)
- Deure de no promoure desordres greus en les dependències del Consell General i d'acatar una decisió ferma del síndic general o dels òrgans del Consell General. (art. 86 RCG)
- Deure a emetre el vot (art. 74 RCG).